

Bespreeknotitie borging OGGZ-taken

Agendapunt	:	6. Bespreeknota borging OGGZ-taken
Vergadering	:	Algemeen bestuur d.d. 13 maart 2024
Indiener voorstel	:	Dagelijks bestuur
Proceseigenaar	:	M. Verstraaten
Bijlage(n)	:	1

Onderwerp	:	Discussienota OGGZ-taken
Voorstel/beslispunten	:	meningsvormende bespreking

Inleiding

Op 9 maart 2022 heeft het Algemeen Bestuur GGD HN bij de evaluatie van de dienstverleningsovereenkomst Wet verplichte GGZ (Wvggz) de wens uitgesproken om de Wvggz-taak zo snel als mogelijk op te nemen in de Gemeenschappelijke Regeling. Dit voorstel voor wijziging van de GR zal binnenkort in procedure worden gebracht.

De taken van het team Vangnet en Advies voor de Wvggz en voor de Openbare Geestelijke Gezondheidszorg (OGGZ) zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Vangnet & Advies zet altijd eerst in op het verkennen en benutten van het vrijwillig kader en bij het uitblijven van of afronden van verplichte zorg moet het team kunnen terugvallen op de OGGZ.

Meningsvormende vraag aan het AB:

In het verlengde van de aanstaande Wvggz-wijziging van de GR, wordt het AB gevraagd om 13 maart 2024 in gesprek te gaan over de wens om de ook de OGGZ-taken die GGD HN verricht op te nemen in de Gemeenschappelijke Regeling. In lijn met het onderbrengen van Veilig Thuis, Crisisdienst Jeugd, In Control of Alcohol en Drugs, en de Wvggz, is het nu een natuurlijk moment om ook de OGGZ-taak in de GR op te nemen.

Het DB heeft zich uitgesproken vóór het onderbrengen van de OGGZ-taken in de GR. Maar voordat een besluit formeel in procedure wordt gebracht, wil het DB eerst in gesprek met het AB. Is er bij het AB draagvlak voor dit voorstel, zodat er één GR-wijziging kan worden aangeboden aan de gemeenten, voor de Wvggz-taken én de OGGZ-taken? En zijn er aandachtspunten die het AB aan GGDHN wil meegeven?

Wat doet Vangnet & Advies

[Meldpunt Vangnet en Advies](#) is het meldpunt voor niet-acute zorgwekkende situaties. Het team biedt ondersteuning bij de doelgroep die als volgt is omschreven: kwetsbare inwoners van alle leeftijden die verontrustend gedrag vertonen, problemen hebben op meerdere leefgebieden en zelf geen zorgvraag stellen of door de mazen van het bestaande zorg- en hulpverleningsnetwerk vallen. Dit is het werkveld van de Openbare Geestelijke Gezondheidszorg (OGGZ). Namens de gemeenten geeft GGD HN met het meldpunt Vangnet & Advies uitvoering aan de OGGZ-taken die voortvloeien uit de Wmo.

In het kader van de Wmo hebben gemeenten een grote verantwoordelijkheid voor de participatie van mensen, met een beperking of psychische problematiek. De OGGZ doelgroep is echter een specifieke groep en betreft mensen die niet de zorg krijgen die zij nodig hebben. Deze mensen bereiken de zorg niet, de zorg bereikt hen

Bespreeknotitie borging OGGZ-taken

niet of deze is niet passend. De hulpvraag of melding komt meestal van derden. Typerend voor de OGGZ doelgroep is de outreachende benadering die daarom nodig is om met deze personen in contact te komen en,

zo lang als nodig, te blijven. Het vergt een specifieke en actieve inzet om de cliënt naar passende zorg- of passende zorg naar de cliënt te leiden. Dit is een essentieel verschil met mensen die zelf hulp zoeken bij bijvoorbeeld sociale (wijk)teams, Wmo-loket, huisarts of andere vormen van hulpverlening.

De OGGZ-taken worden sinds 2015 door Team Vangnet & Advies uitgevoerd voor alle 16 gemeenten, met ruimte voor couleur locale. De basis van de taken is voor de drie regio's vergelijkbaar met enkele specifieke prestatieafspraken per regio. De verschillen in uitvoering hangen samen met onder andere lokale overlegstructuren, samenwerkingsafspraken, verschillen tussen zorgaanbieders en invulling van de sociale wijkteams.

Het team Vangnet & Advies kan inwoners en professionals adviseren over wat zij kunnen ondernemen ten aanzien van hun zorgen. Daarnaast is een belangrijke taak om bij een melding te onderzoeken wat de situatie is en als iemand bepaalde hulp nodig heeft, deze persoon naar de juiste hulp toe te leiden. Vangnet & Advies is er ook wanneer er geen mogelijkheid is voor hulpverlening of waar een andere vorm van ondersteuning gewenst is die door geen andere zorgpartij wordt geleverd.

Met de inspanningen vanuit de OGGZ worden (hoge) kosten voor de gemeenten en voor belangrijke ketenpartners voorkomen. Deze kosten kunnen bij complexe multi-problematiek behoorlijk oplopen. Een rekenvoorbeeld komt vanuit het zorg- en veiligheidshuis. Daar berekenden de projectleiders van de "Aanpak verwarde personen met een veiligheidsrisico (PGA)" dat bij een casus de kosten opliepen tot € 548.000. Het team V&A is regelmatig betrokken bij complexe casussen om de situatie beheersbaar te maken. Maar nog belangrijker is dat het team bij een veelvoud van casussen erin slaagt om inwoners uit de problemen te houden en voorkomt dat problemen zich uitbreiden naar andere leefgebieden. Zo voorkomen we ten eerste extra problemen voor de klant, en ten tweede beperken we de overlast en maatschappelijke kosten daarvan.

Sinds 2020 voert GGD HN in opdracht van de gemeenten een aantal Wvggz-taken uit: het aannemen van (Wvggz) meldingen, het uitvoeren van het verkennend onderzoek en uitvoering van de hoorplicht. In de landelijke wetsevaluatie is het combineren van het meldpunt Wvggz met het meldpunt niet-acuut (zoals in NHN) als de voorkeursinrichting benoemd. Door deze inrichting bezit de GGD over betere informatie voor het verkennend onderzoek en het aanvragen van verplichte zorg. Ook kan er makkelijker geschakeld worden tussen bemoeizorg en verplichte zorg.

Huidige financieringsmethodiek OGGZ

De OGGZ wordt als aanvullende dienst grotendeels via jaarlijkse subsidies gefinancierd. Dit is zo historisch gegroeid vanuit de ontstaansgeschiedenis waarbij OGGZ-taken voor de 3 regio's vanaf 2010 zijn samengebracht bij de GGD, vanuit de GGZ, dnoDoen en de GGD.

De jaarlijkse subsidieaanvragen, financiering en verantwoording loopt via de drie centrumgemeenten. De subsidieaanvragen zijn gebaseerd op de personele inzet voor het aantal meldingen, de samenwerking met ketenpartners en de aard van de casuïstiek om kwaliteit te kunnen leveren. Daarnaast is de huisvesting een kostenpost die per regio verschilt. In onderstaand schema de gegevens over 2023.

Bespreeknotitie borging OGGZ-taken

OGGZ, Vangnet & Advies	Kop van NH	West-Friesland	Noord-Kennemerland
<i>Reguliere subsidie 2023</i>	€ 165.193	€ 397.976	€ 667.560
<i>Aanvullende subsidie</i>	€ 68.596	€ 109.000	
<i>Bijdrage in de GR 2023</i>	€ 252.092		
Totale bijdrage	€ 485.881	€ 506.976	€ 667.560
Aantal inwoners	165.000	218.000	300.000
Aantal meldingen 2023	1.109	1.048	989

Overwegingen voor opname OGGZ taken in de GR van GGD Hollands Noorden

Het proces van jaar in jaar uit subsidie aanvragen is tijdrovend en arbeidsintensief: het zorgt voor een grote administratieve en bestuurlijke lastendruk voor zowel de gemeenten als de GGD. Bovendien is elk jaar opnieuw onzeker of de subsidie-aanvraag (volledig) gehonoreerd wordt, terwijl de taken van Vangnet & Advies al jaren structureel en wettelijk van aard zijn. Er is geen andere partij met deze brede expertise die deze taken kan verrichten, en de opdracht aan de GGD is niet vrijblijvend om wel of niet de OGGZ-taken te verrichten.

Deze financieringsmethodiek zorgt al meer dan 12 jaar voor onzekerheid in de besluitvorming en strategie voor Vangnet & Advies. De beschikkingen volgen laat in het jaar, vaak pas in december of zelfs januari. De GGD weet daarom pas bij de start van het kalenderjaar of de benodigde financiering voor dat jaar ook echt beschikt zal worden. Dit levert onzekerheid op voor de bedrijfsvoering en het uitvoeren van het jaarplan van Vangnet & Advies (de strategie). De late subsidiebeschikkingen voor 2024 onderstrepen opnieuw dit belang.

Naast het bieden van tijdige financiële duidelijkheid voor de uitvoering van de taak, zijn er ook andere overwegingen die het onderbrengen van de taken onder de GR een wenselijke en logische keuze maken.

- De taken zijn wettelijk en structureel

De OGGZ kent zijn basis in de Wmo, de wetgever was voornemens dit per 1-1-2024 weer expliciet te maken met de Wet aanpak Multiproblematiek Sociaal Domein (Wams). Door die wet worden tevens de meldpunten niet-acuut wettelijk verankerd voor de gemeenten. Hoewel het wetsvoorstel vorig jaar controversieel is verklaard, zal deze een ontwikkeling naar verwachting uiteindelijk wel gerealiseerd worden. Er is de afgelopen jaren hard gewerkt aan het bestendigen van de meldpunten en de OGGZ in relatie tot de “aanpak personen met onbegrepen gedrag”. Een jaarlijkse subsidie heeft een vrijblijvend karakter dat niet passend is bij deze wettelijke en structurele taak.

- Een deel van de taken zit reeds in de GR

Een deel van de financiering van de OGGZ in de Kop van Noord-Holland is reeds opgenomen in de GR. Deze financiering wordt aangevuld met een subsidie. Het bedrag per inwoner geeft een stabiel uitgangspunt en doet geen afbreuk aan de vrijheid van gemeenten om lokale afspraken te maken, en taken te ontwikkelen.

- Kunnen gemeenten inhoudelijk bijsturen op GR-taken?

Gemeenteraden zijn soms bezorgd dat ze bij het onderbrengen van taken onder de GR minder controle uit zouden kunnen oefenen. Echter, met het onderbrengen van Veilig Thuis, Crisisdienst Jeugd, In Control of Alcohol en Drugs, blijkt dat gemeenten ook bij opname in de GR kunnen blijven ontwikkelen en bijsturen in de dienstverlening. De omschrijving van de taken in de GR is op hoofdlijnen. Vervolgens wordt in onderling overleg deze omschrijving verder invulling gegeven: welke concrete dienstverlening levert de GGD en welke

Bespreeknotitie borging OGGZ-taken

prestatie-indicatoren worden hier aan worden verbonden. Dat heeft bovendien Vangnet & Advies in de afgelopen jaren ook laten zien in de regio de Kop.

- Eén indexeringspercentage

Een ander nadelig effect van jaarlijkse subsidiering is het verschil in indexeringspercentages die de gemeenten hanteren op de subsidie. Naast het feit dat dit een enorme administratieve belasting is, is het resultaat in dat geval dat verschillende gemeenten verschillende prijzen berekend krijgen voor dezelfde dienstverlening. De door de Regietafel (een gemeentelijk gremium) aan de Gemeenschappelijke Regelingen verstrekte indexering houdt rekening met alle omstandigheden die voor ons van toepassing zijn en ziet eveneens toe op het feit dat wanneer indexering te hoog is ingeschat, deze in een later jaar weer naar beneden wordt bijgesteld. Een werkwijze die zorgvuldig én nauwkeurig is.

Bovendien: wanneer bij subsidie door een lagere indexering, de toegekende subsidie bij gelijkblijvende dienstverlening achterblijft bij de werkelijke kosten, zal de GGD een tekort op Vangnet & Advies ten laste van de algemene reserve moeten brengen. Een dergelijke uitholling van de financiering van de gemeenschappelijke regeling is bestuurlijk onwenselijk.

- Efficiëntie

De ambtelijke en bestuurlijke capaciteit bij zowel de GGD én gemeenten die wordt gevraagd om dit proces van jaarlijkse subsidie aanvragen, subsidieverstrekking, de verantwoording en subsidievaststelling te verzorgen wordt verminderd. Deze belasting is nu elk jaar opnieuw, ondanks het feit dat deze taken structureel worden uitgevoerd. De administratieve lastenverlichting komt per saldo ten goede aan de uitvoering van het primaire proces.

Financiële consequenties: budgettair neutraal

Wanneer het AB het voorstel voor het onderbrengen in de GR onderschrijft, zal het voorstel ter besluitvorming in procedure worden gebracht. Uitgangspunt is dat de OGGZ – bij gelijkblijvende dienstverlening – budgettair neutraal overgaat in de GR. De huidige afspraken over financiering met de 3 centrumgemeenten zijn het uitgangspunt.

Elke centrumgemeente kan een verdeelsleutel afspreken voor de gemeenten binnen de regio (bijvoorbeeld x % inwoneraantal en x % meldingen); vervolgens kan de GGD deze verdeelsleutel hanteren.

In de GR worden voor heel Noord-Holland Noord de taken meldpunt, advisering en Vangnet beschreven; in aanvulling daarop verricht het team specifieke taken per regio, afgestemd op het lokale netwerk van ketenpartners. Bestaande verschillen in de dienstverlening van Vangnet & Advies per regio kunnen dus ook onder de GR blijven bestaan. Ook binnen de GR is er ruimte om jaarlijks opnieuw meer of minder taken af te spreken, in aansluiting op de behoeften van de gemeenten.

Procedure wijziging Gemeenschappelijke regeling GGD Hollands Noorden

Op het moment dat het AB het voorstel onderschrijft en GGD HN een besluit formeel in procedure gaat brengen, zal GGD HN ter voorbereiding de raden informeren, door op regionale raadsbijeenkomsten uitleg te geven aan de raadsleden over het werk van Vangnet & Advies. Dit heeft GGD HN ook gedaan op het gebied van Veilig Thuis en de Crisisdienst Jeugd toen deze voorstellen in procedure werden gebracht, zodat vragen van raadsleden in een vroeg stadium kunnen worden beantwoord.

De procedure tot wijziging van de GR is in het kort in de bijlage opgenomen.

Bijlage 1 Procedure tot wijziging van de regeling (in het kort):

- Elke deelnemer (dat zijn de colleges van B&W), het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur kunnen voorstellen doen tot wijziging van de regeling. (artikel 34 lid 1 GR GGD HN)
- Een voorstel tot wijziging wordt aan het algemeen bestuur gezonden en binnen drie maanden na ontvangst behandeld door het AB. Het voorstel tot wijziging wordt met beschouwingen en opmerkingen van het algemeen bestuur aan de deelnemers gezonden (artikel 34 lid 2 GR GGD HN)
- Het voorstel tot wijziging van de regeling wordt in het algemeen bestuur behandeld, waarna de ontwerp regeling kan worden verzonden aan alle colleges voor verdere besluitvorming in de gemeenten (artikel 34 lid 3 GR GGD HN).
- Op grond van de gewijzigde Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) die per 1 juli 2022 in werking is getreden en per 1 juli 2024 wordt geïmplementeerd krijgen gemeenteraden de mogelijkheid bij het treffen of wijzigen van een GR vooraf een zienswijze te geven op het ontwerp daarvan (artikel 1 Wgr). De colleges zenden het ontwerp van de regeling naar de gemeenteraden. Tot 8 weken na ontvangst kunnen gemeenteraden een zienswijze indienen. Heeft een gemeenteraad geen behoefte aan het indienen van een zienswijze, dan laat de raad dat zo snel mogelijk weten aan het college.
- De colleges besluiten vervolgens tot wijziging van de regeling.
- De regeling kan worden gewijzigd indien tenminste twee derde van het aantal deelnemers tenminste vertegenwoordigende twee derde van het aantal inwoners van het samenwerkingsgebied hiertoe besluiten (artikel 34 lid 4 GR GGD HN).
- De gewijzigde regeling wordt bekend gemaakt in alle gemeenten door kennisgeving hiervan in het Gemeenteblad. De centrumgemeente Alkmaar draagt zorg voor toezending van de (gewijzigde) regeling aan gedeputeerde staten en maakt deze tijdig in alle gemeenten bekend door kennisgeving hiervan in het Gemeenteblad (artikel 37 lid 4 GR GGD HN).

NB: in bovenstaande beschrijving staan de artikelnummers van de huidige nog geldende regeling. In de tekst die nu bij gemeenten ter behandeling ligt,